

MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI
O'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI
JIZZAX FILIALI

**KOMPYUTER ILMLARI VA
MUHANDISLIK TEXNOLOGIYALARI**
XALQARO ILMIY-TEXNIK
ANJUMAN MATERIALLARI
TO'PLAMI
1-QISM

26-27-SENTABR
2025-YIL

Google
Scholar

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI**

**KOMPYUTER ILMLARI VA MUHANDISLIK
TEXNOLOGIYALARI**
mavzusidagi Xalqaro ilmiy-texnik anjuman materiallari
to‘plami
(2025-yil 26-27-sentabr)
1-QISM

JIZZAX-2025

Kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari. Xalqaro ilmiy-texnik anjuman materiallari to'plami – Jizzax: O'zMU Jizzax filiali, 2025-yil 26-27-sentabr. 355-bet.

Xalqaro miqyosidagi ilmiy-texnik anjuman materiallarida zamonaviy kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari sohasidagi innovatsion tadqiqotlar aks etgan.

Globalashuv sharoitida davlatimizni yanada barqaror va jadal sur'atlar bilan rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar samarasini yaxshilash sohasidagi ilmiy-tadqiqot ishlariga alohida e'tibor qaratilgan. Zero iqtisodiyotning, ijtimoiy sohalarini qamrab olgan modernizatsiya jarayonlari, hayotning barcha sohalarini liberallashtirishni talab qilmoqda.

Ushbu ilmiy ma'ruza tezlari to'plamida mamlakatimiz va xorijlik turli yo'nalishlarda faoliyat olib borayotgan mutaxassislar, olimlar, professor-o'qituvchilar, ilmiy tadqiqot institutlari va markazlarining ilmiy xodimlari, tadqiqotchilari, magistr va talabalarning ilmiy-tadqiqot ishlari natijalari mujassamlashgan.

Mas'ul muharrirlar: DSc.prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M.

Tahrir hay'ati a'zolari: p.f.d.(DSc), prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M., t.f.f.d.(PhD), prof. Abduraxmanov R.A., p.f.f.d.(PhD) Eshankulov B.S., p.f.n., dots. Alimov N.N., p.f.f.d.(PhD), dots. Alibayev S.X., t.f.f.d.(PhD), dots. Abdumalikov A.A, p.f.f.d.(PhD) Hafizov E.A., f.f.f.d.(PhD), dots. Sindorov L.K., t.f.f.d.(PhD), dots. Nasirov B.U., b.f.f.d. (PhD) O'ralov A.I., p.f.n., dots. Aliqulov S.T., t.f.f.d.(PhD) Kuvandikov J.T., i.f.n., dots. Tsoy M.P., Sharipova S.F., Jo'rayev M.M.

Mazkur to'plamga kiritilgan ma'ruza tezislarining mazmuni, undagi statistik ma'lumotlar va me'yoriy hujjatlarning to'g'riligi hamda tanqidiy fikr-mulohazalar, keltirilgan takliflarga mualliflarning o'zlari mas'uldirlar.

эффективные направления внедрения цифровых технологий в налоговую систему. Статистическая обработка собранных данных подтверждает, что метод экспертных оценок является надежным инструментом контроля качества интерактивных налоговых услуг и их соответствия установленным стандартам. Методологические принципы экспертного анализа играют ключевую роль в обеспечении научной обоснованности и достоверности управленческих решений. Их совершенствование с учетом возможностей цифровизации, технологий искусственного интеллекта и анализа больших данных позволит повысить точность прогнозирования налоговых поступлений, укрепить устойчивость и справедливость налоговой системы [3].

Список литературы:

1. Гулямов С. С., Ачилов С. С. Стратегия внедрения цифровых технологий в налоговую систему Узбекистана и применение экспертных оценок // Статистический вестник Узбекистана : науч.-электрон. журн. – Ташкент, 2024. – № 3. – С. 1–17. – Режим доступа: <https://stat.uz/ru/ob-agenstve/sostav-statisticheskogo> (дата обращения: 30.08.2025).
2. Abdugafarov A., Achilov S. S. Modern information technologies in the tax system of Uzbekistan and the use of the expert assessment method // Journal of Management Value & Ethics. – 2023. – Vol. 13, No. 02 (April special issue). – P. 233–243. – Режим доступа: https://uniwork.buxdu.uz/resurs/14893_1_EB24FD6ED779D0485E85BAEE6597943D38D037A4.pdf (дата обращения: 30.08.2025).
3. Ачилов С. С. Эффективность внедрения цифровой технологии в налоговой системе Узбекистана // Central Asian Journal of Mathematical Theory and Computer Sciences. – 2023. – Vol. 4, Issue 11. – С. 108–120. – Режим доступа: <https://cajmtcs.centralasianstudies.org/index.php/CAJMTCS/article/view/562> (дата обращения: 30.08.2025).

TURIZMDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING AHAMIYATI

Nizametdinov Ali Akramovich

O‘zbekiston Milliy universitetining Jizzax filiali

alwaysberich@mail.ru

Bugungi globallashuv davrida raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi barcha sohalarga, jumladan, turizm industriyasiga ham bevosita ta’sir ko’rsatmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal sur’atlar bilan taraqqiy etishi turizm xizmatlarini ko’rsatish sifatini oshirish, yangi imkoniyatlar yaratish va iqtisodiy o’sishni jadallashtirishga zamin yaratmoqda. Raqamli iqtisodiyot turizm sohasida xizmatlarni taklif etish, boshqarish va marketing jarayonlarini yanada samarali tashkil etishga yordam beradi. Ayniqsa, internet platformalari, mobil ilovalar, onlayn bronlash tizimlari va raqamli to’lov xizmatlarining keng joriy etilishi turistlarga qulaylik yaratish bilan birga, turizm tashkilotlari uchun ham raqobatbardoshlikni oshirish imkonini bermokda.

Bugungi kunda Booking.com, Airbnb, TripAdvisor, Google Travel kabi global raqamli platformalar orqali dunyo miqyosida turistik xizmatlar bozori kengayib, yangi mijozlarni jalb qilish osonlashdi. Shu bilan birga, sun'iy intellekt, Big Data tahlillari, virtual va kengaytirilgan reallik (VR/AR) texnologiyalarining turizm sohasida qo'llanilishi turistlarga yanada sifatli xizmat ko'rsatish imkonini bermoqda. Masalan, virtual sayohatlar, 3D modellashtirilgan tarixiy obidalar, interaktiv xaritalar orqali sayyohlar real safarga chiqmasdan turib ham manzillarni o'rganishlari mumkin.

O'zbekistonda ham turizm raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi doirasida "e-Visa", "Uzbekistan Travel", "e-Mehmonxona" kabi platformalar ishga tushirilgan bo'lib, ular turistlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirishga xizmat qilmoqda. Shu bois, raqamli texnologiyalarni turizm sohasida keng joriy etish nafaqat xizmatlar sifatini yaxshilaydi, balki mamlakatning xalqaro maydondagi raqobatbardoshligini ham ta'minlaydi.

Bugungi globallashuv sharoitida raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi turizm industriyasiga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining keng qo'llanilishi turistik xizmatlarni taqdim etish, boshqarish va marketing jarayonlarini tubdan o'zgartirmoqda. Zamonaviy onlayn bronlash tizimlari, mobil ilovalar va raqamli to'lov platformalari orqali sayyohlar uchun qulayliklar yaratilmoqda. Masalan, Booking.com, Airbnb, TripAdvisor kabi platformalar orqali dunyoning istalgan nuqtasida turar joyni bron qilish, yo'llanmalarni tanlash va to'lovlarni amalga oshirish ancha soddalashtirilgan. Shuningdek, virtual turlar, 3D modellashtirilgan tarixiy obidalar va interaktiv xaritalar sayohat tajribasini yanada jozibador va qiziqarli qilmoqda.

Raqamli iqtisodiyotning turizm sohasiga eng katta ta'sirlaridan biri marketing va reklama samaradorligining oshishidir. Global miqyosda faoliyat yurituvchi raqamli platformalar turistlarni jalb qilish imkoniyatini sezilarli darajada kengaytirdi. Ijtimoiy tarmoqlar, mobil reklama, videokontent va SEO marketing orqali turistik kompaniyalar o'z xizmatlarini keng auditoriyaga yetkazib, mijozlar oqimini oshirmoqda. Shu bilan birga, onlayn sharhlar va reyting tizimlari turistlarning tanloviga bevosita ta'sir ko'rsatib, raqobat muhitini kuchaytirmoqda.

Big Data, sun'iy intellekt va analitik platformalarning qo'llanilishi turistlar xatti-harakatlarini chuqur tahlil qilish imkonini bermoqda. Ushbu texnologiyalar orqali mijozlarning qiziqishlari, xarid qilish odatlari va talab darajasi aniqlanadi. Bu esa turistik mahsulotlarni shaxsiylashtirish, xizmatlarni aniq maqsadli auditoriyaga yo'naltirish hamda turizm sohasida samarali strategiyalar ishlab chiqish imkonini beradi.

Raqamli texnologiyalar turizm sohasida sifat, qulaylik va raqobatbardoshlikni oshirish bilan birga, mamlakat iqtisodiyoti rivojiga ham sezilarli hissa qo'shmoqda.

Raqamli texnologiyalar turizm infratuzilmasining ajralmas qismiga aylanib, sohada xizmat ko'rsatish sifatini oshirish, turistlar uchun qulaylik yaratish va turizmni boshqarish jarayonlarini takomillashtirishga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Avvalo, elektron vizalar, raqamli chegara nazorati tizimlari va mobil gid xizmatlari sayohatchilar uchun ancha qulay imkoniyatlar yaratmoqda. Masalan, "e-Visa" platformasi orqali turistlar O'zbekistonga kelish uchun onlayn tarzda tez va oson ruxsatnoma olishlari mumkin. Shuningdek, raqamli chegara nazorati jarayonning

tezkorligini ta'minlab, turistlarning vaqtini tejashga yordam beradi, mobil gid ilovalari esa sayyohlar uchun manzillar, tarixiy obidalar va marshrutlar haqida to'liq ma'lumot beradi.

So'nggi yillarda "Smart-turizm" konsepsiyasi asosida "aqlli shaharlar" va "raqamli kurortlar" loyihalari keng rivojlanmoqda. Bu loyihalar turizm infratuzilmasini raqamlashtirish orqali mehmonxona, transport, dam olish maskanlari va boshqa xizmatlarni bir butun ekotizimda integratsiyalashga xizmat qiladi. Masalan, "aqlli shaharlar"da turistik obyektlar, restoranlar, transport jadvali va bronlash

xizmatlari yagona raqamli platformada birlashtirilgan bo'lib, turistlarga maksimal qulaylik yaratadi.

Shuningdek, onlayn xaritalar, GPS-navigatsiya tizimlari, elektron chiptalar va mobil to'lov platformalari turizm jarayonlarini soddalashtirmoqda. Sayyohlar mobil qurilmalar orqali manzillarni osongina topishi, yo'l-yo'riq olishi, transport xizmatlaridan foydalanishi va hatto chipta xaridlarini ham tezkor amalga oshirishi mumkin.

Ushbu diagramma dunyo bo'ylab turizm (travel & tourism) sektorining umumdunyo YaIMdagi ulushini ko'rsatadi — bu YaIMda sezilarli iqtisodiy tasirga ega soha ekanligini

yaqqol ko'zga tashlaydi.

Turizm sohasi, ayniqsa, iqtisodga bo'lgan salmoqli hissassi bilan jiddiy e'tiborni tortadi.

O'zbekistonda turizm sohasida raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Globallashuv va raqamlashtirish jarayonlari sharoitida turizm industriyasini modernizatsiya qilish, yangi axborot texnologiyalarini joriy etish hamda xalqaro miqyosda raqobatbardoshlikni oshirish dolzarb vazifaga aylangan. Shu maqsadda, mamlakatda "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi qabul qilinib, uning asosida turizm xizmatlarini takomillashtirish va IT yechimlarini keng joriy etish bo'yicha qator chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.

So'nggi yillarda O'zbekiston turistik infratuzilmasida zamonaviy raqamli platformalar faoliyat yuritmoqda. Xususan, "e-Mehmonxona" tizimi orqali mamlakatdagi mehmonxonalar faoliyati to'liq raqamlashtirilgan bo'lib, bu turistlar oqimini hisobga olish, xizmat sifatini baholash va statistika yuritishni soddalashtirdi. "Uzbekistan Travel" portali orqali xorijiy va mahalliy turistlar uchun barcha turistik maskanlar, marshrutlar, bronlash tizimlari va xizmatlar haqidagi ma'lumotlar jamlangan. Shuningdek, "e-Visa" platformasi sayyohlarga O'zbekistonga kirish vizasini onlayn tarzda tez va qulay rasmiylashtirish imkoniyatini taqdim etmoqda.

Bundan tashqari, raqamli marketing, ijtimoiy tarmoqlar, internet-reklama va kontent marketing imkoniyatlaridan foydalanish orqali O'zbekistonning sayyohlik salohiyatini targ'ib qilish samaradorligi oshmoqda. Onlayn reklamalar orqali mamlakatning tarixiy merosi, madaniyati va zamonaviy turistik yo'nalishlari global auditoriyaga keng tanishtirilmoqda.

Raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi turizm industriyasining transformatsiyasiga kuchli ta'sir ko'rsatmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining keng qo'llanilishi turistik xizmatlarning sifatini oshirish, yangi imkoniyatlar yaratish va mijozlar ehtiyojlarini yanada to'liq qondirishga xizmat qilmoqda. Turizm sohasida onlayn bronlash tizimlari, mobil ilovalar, elektron chiptalar, raqamli to'lov platformalari kabi yechimlarning joriy etilishi sayyohlar uchun qulaylik yaratibgina qolmay, xizmat ko'rsatish jarayonini tezkor va samarali qilish imkonini bermoqda.

Raqamli texnologiyalar turistik kompaniyalar uchun global bozorlarga chiqish imkoniyatini kengaytirmoqda. Masalan, Booking.com, TripAdvisor, Expedia, Airbnb kabi xalqaro platformalar orqali O'zbekistonning turistik yo'nalishlari butun dunyo auditoriyasiga taqdim etilmoqda. Bu esa turizm xizmatlarini kengroq targ'ib qilish va xalqaro turistlar oqimini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Xulosa

Bugungi globallashuv davrida raqamli iqtisodiyot turizm sohasining transformatsiyasida hal qiluvchi omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining keng joriy etilishi turistik xizmatlarning sifatini oshirish, ularni qulay va tezkor qilish hamda mijozlarga innovatsion yondashuvni ta'minlashga xizmat qilmoqda. Zamonaviy onlayn platformalar, mobil ilovalar, elektron to'lov tizimlari, virtual turlar va 3D modellashtirilgan sayohatlar turistlar uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda.

Turizm sohasini raqamlashtirish orqali global bozorlarga chiqish imkoniyati kengayib, xalqaro turistlar oqimi sezilarli darajada oshmoqda. Shu bilan birga, raqamli marketing, internet-reklama, ijtimoiy tarmoqlar va kontent yaratish orqali O'zbekistonning sayyohlik salohiyatini targ'ib qilish samaradorligi ham ortmoqda. Natijada, turizm kompaniyalari uchun yangi mijozlarni jalb qilish, xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilash va daromadlilik darajasini oshirish imkoniyatlari paydo bo'lmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Analyzing the impact of digital technology on consumers' travel intentions (Journal of Innovation & Knowledge Volume 10, Issue 2, March–April 2025, 100685)
2. The Impact of Tourism on Digital Transformation (DIGITAL TRANSFORMATION SUMMIT September 6, 2024Exit)
3. How Digital Transformation Is Reshaping the Travel and Tourism Industry (https://stqry.com/blog/digital-transformation-in-travel-industry/?utm_source=chatgpt.com)
4. The Impact of Digital Technologies on Tourists' Travel Choices and Overall Experience (December 2024 Journal of Tourism and Services 15(29):153-175).